

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ชีวิตการทำงานและสวัสดิการสำหรับมารดาที่เลี้ยงบุตรตามลำพัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการทำงาน สวัสดิการที่ได้รับ และความต้องการ สวัสดิการของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง ศึกษาเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์เจาะลึก มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบอาชีพ อิสระ 10 คน และลูกจ้าง 10 คน

ผลการศึกษาพบว่า มารดาที่เลี้ยงบุตรตามลำพังทั้งสองกลุ่มมีอายุระหว่าง 34-55 ปี รายได้ต่ำสุดเดือนละ 8,000 บาท รายได้สูงสุดของผู้ประกอบอาชีพอิสระ คือ 30,000 บาท/เดือน ลูกจ้าง 40,000 บาท/เดือน ผู้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง คือ เพื่อน บ้าน บุคคลในครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน/หุ้นส่วน มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังประสบปัญหา ด้านการเงินมากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาการทำงาน การเลี้ยงบุตร และปัญหาส่วนตัว ตามลำดับ

งานของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ นวดแผนไทย ขายเสื้อผ้า ขายกระเป๋าและรองเท้า ขายของชำ ซักรีดเสื้อผ้าและเลี้ยงเด็ก ขายเนื้อสุกร และรับจ้างทำงานบ้าน มีทั้งงานต่อเนื่อง และเป็นครั้งคราว ทำงานตั้งแต่ 9 ชั่วโมงขึ้นไป ส่วนผู้ที่เป็นลูกจ้างเอกชนและลูกจ้างหน่วยงานราชการ ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง มีสภาพการทำงานและสวัสดิการสอดคล้องกับกฎหมายแรงงาน ปัจจุบันที่มี ผลต่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรส และบุคคลผู้ ชักนำมาประกอบอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระประสบปัญหาสำคัญ คือ เงินทุนสำหรับประกอบ อาชีพ ส่วนลูกจ้างประสบปัญหาขาดโอกาสเลื่อนตำแหน่ง สวัสดิการที่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง ทั้งสองกลุ่มต้องการ คือ บริการรักษาพยาบาลฟรี ให้การศึกษาสำหรับบุตรจนจบระดับปริญญา ตรี โดยผู้ปกครองไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือออกบางส่วน หรืออย่างน้อยจนจบการศึกษา ภาคบังคับ (12 ปี) ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ไม่มีที่อยู่เป็นของตนเอง ต้องการบ้าน และประสงค์ให้ หน่วยงานรัฐเป็นสื่อกลางด้านการเช่าซื้อ เงื่อนไขการเช่าซื้อกับสถาบันการเงินที่อยู่ในวิสัยซึ่ง สามารถจ่ายได้โดยไม่เดือดร้อนเกินไป

ผู้ศึกษาเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องประสานงาน และสนับสนุน หรือ ผลักดันให้เกิดการสร้างเครือข่ายของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง และส่งเสริมการจัดสวัสดิการ และบริการสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังที่ประสบปัญหาในรูปแบบสวัสดิการ ทางเลือก หากเกินกำลังของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังซึ่งพยายามช่วยเหลือตนเองอย่างสุด

ความสามารถแล้ว มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังอาจขอรับความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิด
ซึ่งบุคคลใกล้ชิดควรสนับสนุนตามสมควร นายจ้างควรให้โอกาสด้านการจ้างงาน การเลื่อน
ตำแหน่ง และความเสมอภาคในการทำงานแก่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง แต่ที่สำคัญ คือ มารดา
เลี้ยงบุตรตามลำพังควรรับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างดีที่สุดเพื่อประโยชน์ของตนเองและองค์กร

Abstract

The study on “Working Life and Welfare for Single-Parent Mothers” is a qualitative study, aiming at exploring working condition problems, welfare received and welfare needs of single-parents mothers. Data collection include reviews of documents, observation, and in-depth interviews with 2 groups of single-parent mothers consisting of 10 self-employed and 10 employed workers.

The study finds that both groups of single-parent mother are between 34-55 years of age. The self-employed mothers earn the lowest monthly income at 8,000 baht and the highest at 30,000 baht while the employed mothers earn 40,000 baht a month. Persons rendering assistance and support to single-parent mothers are neighbors, members of the family and fellow employees or partners. Problems faced by single-parent mothers the most are financial problems, followed by working problems, child rearing problems, and personal problems respectively.

The kind of work performed by single-parent mothers are Thai massage, sale of clothings, bags and shoes, sale of sundry goods, laundry and child care, pork selling, and domestic work both continuously and occasionally with 9 hours of work or more per day. Those mothers who are private and government employees work 8 hours a day with working condition and welfare as provided in the Labour Law. Factors effecting their occupation are economic status of the family, marital status and persons who persuade them to take up the occupation. Important problem for self-employed mothers is investment money, while that of the employees is the lack of opportunity for advancement. Welfare needed by both groups of single-parent mothers are free medical care, educational attainment of their children up to Bachelor's Degree or at least compulsory education (12 years) with totally no payment or partial payment. Self-employed mothers who do not have houses of their own need to have one with the help of the government to negotiate hire-purchase conditions with financial institute to enable them to pay without too much hardship.

The study recommends that government agencies concerned should coordinate, support or push for the establishment of single-parent mothers network and promote the provision of fundamental welfare and social services for single-parent mothers in the form of alternative welfare. Should any single-parent mothers who have tried their best but fail to be able to help themselves, they may ask for assistance from their intimate persons. Employers of single-parent mothers should give them the opportunity for position mobility and work equality. Last but not least, single-parent mothers themselves should be at their best responsible for their duty for the benefits of themselves and of the organization.